

Lausunto

Maahanmuutto- ja kotouttamisyksikkö
Hallitusneuvos Jarmo Tiukkanen

13.2.2026

VN/12/2026
VN/12/2026-TEM-8

EU/593/2024

Eduskunta/sivistysvaliokunta

Lausunto (U 82/2025 vp) EU-UK-YES-sopimusneuvottelut

Viite: eduskunnan sivistysvaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa asiasta U 82/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan väli-sen nuorisokokemusohjelmaa koskevan sopimuksen neuvottelemisesta viimeistään maanantaina 16.2.2026 klo 12.00.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää ministeriölle varatusta tilaisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä U 82/2025 vp:sta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Ministeriö toteaa ensin, että kirjelmä on valmisteltu hyvässä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja valtioneuvoston kanslian EU-asioiden osaston kanssa, ja valmistelussa on kuultu myös laajasti koko hallintoa useiden EU-jaostojen kirjallisella kuulemisella.

Sopimus ja sen tausta

Kyseessä on EU:n ja UK:n välillä neuvoteltava sopimus nuorisokokemuksesta. Neuvosto myönsi huhtikuussa 2025 komissiolle mandaatin käydä sopimuksesta neuvotteluja EU:n puolesta. Komissio on halunnut olla aloitteellinen ehdotuksen tekemiseksi UK:n kanssa, jotta EU:lla olisi hyvät lähtökohdat neuvotteluissa ja toisaalta, jotta mahdollisesti solmittavasta sopimuksesta saataisiin kaikkia jäsenvaltioita koskeva sopimus. Aiemmin oli nimittäin nähtävissä, että UK tavoitteli vastaavanlaisen sopimuksen tekemistä vain joidenkin jäsenvaltioiden kanssa, joten koko EU:n etua ajatellen osalliseksi halutaan kaikki jäsenvaltiot. Sopimusta luonnosteltiin jäsenvaltioiden kesken viime vuoden puolella ennen kuin komissio toimitti sen UK:lle ja neuvottelut sen jälkeen alkoivat.

Tarkemmin sopimuksesta

Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden perusteella osapuolet perustavat nuorisokokemusohjelman, joka mahdollistaisi a) EU- ja UK-kansalaisten nuorten henkilöiden maahantulon, uudelleentulon ja oleskelun vastaanottavassa valtiossa (jäljempänä *isäntävaltio*), heidän osallistumisen sallittuihin toimintoihin sekä perheen yhdistämisen sopimuksen ehtojen nojalla ja b) näiden nuorten henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun yliopisto- ja toisen asteen jälkeiseen koulutukseen sekä ammatilliseen koulutukseen pääsyn osalta lukukausimaksujen osalta isäntävaltiossa.

Sopimusluonnoksen mukaan liikkuminen isäntävaltioon edellyttäisi oleskeluluvan saamisen. Luvan hakeminen ja maassa oleskelu ei kuitenkaan vaatisi tietyn perusteen esittämistä, mutta hakijan tulisi täyttää yleiset edellytykset. Lupa oikeuttaisi sopimuksen mukaan harjoittaa tutkimusta, opiskella, suorittaa harjoittelua, vapaaehtoistyötä, toimia au pairina ja matkustaa, ja sopimus antaisi myös työnteko-oikeuden, jonka tulee opiskelijalla olla vähintään 15 tuntia viikossa. Kun sopimuksessa näin sovittaisiin, vastaisivat perusteet pitkälti EU:n maahanmuuttodirektiivien mukaista sääntelyä, mikä selittänee komission lähestymistavan asiaan. Sopimus muistuttaa erityisesti ns. työomasopimusta, jotka Suomella on voimassa Uuden-Seelannin, Australian, Kanadan ja Japanin kanssa, ja neuvottelujen alla tällä hetkellä Etelä-Korean kanssa. Sopimus koskisi 18–32-vuotiaista, mutta työomasopimuksista poiketen myös mahdollista perheenjäsentä. Toinen seikka, joka eroaa

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

työlomasopimuksesta, olisi oleskelun sallittu kesto, joka tässä sopimuksessa olisi enintään kolme vuotta, kun se työlomasopimuksissa on yksi vuosi.

Yleisten edellytysten osalta todettakoon, että hakija ei saisi olla maahantulokiellossa tai uhaksi yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle, kansanterveydelle taikka kansainvälisille suhteille. Hakijan tulisi täyttää määrätyt edellytykset, joihin sisältyisi mm. vaatimus hakemusmaksun suorittamisesta, hakijan em. iästä, passin voimassaolosta, riittävästä toimeentulosta ja tietyin edellytyksin vielä lisäksi sairausvakuutuksesta. Sopimus myös mahdollistaisi perheen maahantulon, jolloin kansallisesti noudatettaisiin ulkomaalaislain perheenjäsenen määritelmää, eikä siltä osin siis syntyisi erillis-sääntelyä. Myös perheenjäsentä koskisivat mainitut ns. yleiset edellytykset, ml. toimeentuloedellytys. Myönnettävä lupa olisi isäntämaakohtainen, eikä sallisi liikkumista toiseen jäsenvaltioon.

Sopimuksessa keskeistä olisi myös yhdenvertainen kohtelu ja syrjimättömyys suhteessa isäntämaan kansalaisiin. Sivistysvaliokunnan osalta mainittakoon yhdenvertainen kohtelu esimerkiksi koulutuksen ja tutkintojen tunnustamisen osalta. Sopimus mahdollistaisi toteutuessaan opiskelemaan hakeutumisen ja siltä osin yhdenvertaisen kohtelun omien kansalaisten kanssa erityisesti lukukausimaksujen osalta. TEM jättää tämän opetus- ja kulttuuriministeriön kommentoitavaksi, jota myös asiassa kuullaan.

On huomattava, jos sopimus saataisiin aikaiseksi, että kaikki sopimuksessa sovittava olisi molemmin puolin sitovaa.

Neuvottelujen tilanne

Komissio on 14.11.2025 toimittanut ehdotuksensa UK:lle ja neuvottelut ovat alkaneet 17.11.2025 alkaneella viikolla. Neuvottelujen aikana komission on informoitava neuvotteluista UK-työryhmää, jossa jäsenvaltiot ovat edustettuina ja joka voi ohjeistaa neuvotteluja. Komissio on ollut tänä vuonna vasta kerran UK-työryhmässä (30.1.) kertomassa neuvotteluista. Tällöin komissio on kertonut neuvottelujen haastavimpia kohtia olevan lukuvuosimaksut ja maahantulon määrät. Monet jäsenvaltiot korostavat kansallista toimivaltaa myöntää työlupia. Tässä tilanteessa on vielä vaikea arvioida, milloin ja minkä sisältöisinä neuvottelut mahdollisesti voitaisiin saada valmiiksi.

Valioneuvoston kanta

U-kirjelmässä esitetään valtioneuvoston kanta esitykseen. Valtioneuvosto kannattaa nuorisokoke-musohjelmaa koskevan sopimuksen tekemistä UK:n kanssa. Suomen etujen mukaista on pyrkiä EU:n ja UK:n väliseen yhtenäiseen, selkeään ja oikeudellisesti kestävään ratkaisuun.

Liitteet	-
Jakelu	Eduskunta/sivistysvaliokunta
Tiedoksi	valiokuntakutsut.tem@gov.fi